

Brita Bjørklo
Politihøgskolen

Vår ref.: 2021/162

REKs ref.: 267647

Dato: 09.12.2021

Arbeidsvilkår på operasjonssentralen (APO)

Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin og helsefag (NEM) viser til klage på vedtak fra REK sør-øst C datert 25.06.2021. REK tok ikke klagen til følge, og klagen ble oversendt NEM for videre behandling.

NEM tok klagen til behandling i sitt møte den 18.10.2021. Klagen ble behandlet med hjemmel i helseforskningsloven § 10 (3), jf. forskningsetikkloven § 10 (3) og forvaltningsloven § 34.

Kort om prosjektet

Formålet med prosjektet er å undersøke sammenhengen mellom arbeidsbelastning og arbeidets organisering ved politiets operasjonssentral, og de ansattes helseutfordringer og sykefravær.

Tidligere forskning tyder på at ansatte på politiets operasjonssentral utgjør en gruppe som er i faresonen for mentale belastninger, stressrelatert psykopatologi og nedsatt hørsel. Det er gjort lite forskning på denne gruppen, og det er behov for mer kunnskap.

Det er planlagt å inkludere ca. 150 personer i prosjektet, både nåværende og tidligere ansatte på operasjonssentralen i øst-politidistrikt. Tidligere ansatte vil kun fylle ut et spørreskjema om blant annet angst, depresjon, søvnløshet og utbrenthet. For nåværende ansatte vil det i tillegg utføres en hørselstest. Avdekkes det hørselsproblemer vil de få tilbud om oppfølging.

Prosjektet er planlagt som et pilotprosjekt, før et nasjonalt prosjekt blant alle ansatte på operasjonssentraler i norsk politi skal gjennomføres.

Det vises til klagens dokumenter for ytterligere opplysninger.

Kort sakshistorikk

Søknaden om etisk forhåndsgodkjenning ble første gang behandlet i REK sør-øst C den 03.06.2021. Komiteen vurderte at prosjektet falt utenfor helseforskningslovens krav om etisk forhåndsgodkjenning, og avviste søknaden.

I sin klage, datert 01.07.2021, viste prosjektleder blant annet til at et overordnet mål med prosjektet er å forstå de sammensatte årsaksmekanismene mellom fysiske og psykiske belastninger i jobben og yrkesskader, samt sykefravær.

REK behandlet klagen i sitt møte den 19.08.2021. Klagen ble ikke tatt til følge, og ble oversendt NEM for klagesaksbehandling. NEM behandlet klagen i sitt møte den 18.10.2021.

NEMs vurdering

Ingen av komiteens medlemmer var inhabile, og klagen ble behandlet i full komité.

Klagen gjaldt spørsmålet om forskningsprosjektet omfattes av helseforskningsloven, og dermed kravet om en etisk forhåndsgodkjenning.

Det følger av helseforskningsloven at medisinske og helsefaglige forskningsprosjekter skal ha en etisk godkjenning fra REK før prosjektet kan påbegynnes. Av lovens § 4 følger det at medisinsk og helsefaglig forskning er «(..)virksomhet som utføres med vitenskapelig metodikk for å skaffe til veie ny kunnskap om helse og sykdom, (..)» Det er ikke nok i seg selv at det i prosjektet behandles helseopplysninger, som f.eks. sykdomshistorie og tidligere behandling.

NEM mener at formålet med prosjektet er å undersøke hvilken betydning arbeidsbelastningen og organiseringen av arbeidet på operasjonssentralen har for de ansattes fysiske og psykiske helse og sykefravær. I veilederen «Helseforskningslovens saklige virkeområde» har NEM understreket at begrepet «helse» i § 4 kan fortolkes som et selvstendig begrep, og ikke trenger å stå i relasjon til «sykdom». Da formålet er å finne ny kunnskap om helse anser NEM prosjektet for å være omfattet av helseforskningsloven, og kravet om etisk forhåndsgodkjenning.

Vedtak

Klager får medhold. Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin og helsefag finner at prosjektet faller innenfor helseforskningslovens virkeområde. Saken sendes tilbake til REK sør-øst C for en forskningsetisk vurdering.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forskningsetikkloven § 10, 3. ledd

Med vennlig hilsen

Grete Dyb
Professor dr.med.
Komitéleder NEM

Camilla Bø Iversen
Sekretariatsleder NEM

Kopi: Politihøgskolen, UIO, NTNU og REK